

A kötetben szereplő szerzők

AISZKHÜLOSZ (Kr.e. 525-456): Athéni tragédiáíró. Feltehetően ő fűzte egybe elsőként a különálló tragédiákat trilógiákká, valamint ő volt az első, aki két, ill. három színészt szerepeltetett egyszerre a színpadon, ugyanis addig a szereplők csupán a karral felelgettek. Legalább hetven darabot írt, ám ebből csak hét maradt ránk. Stílusa erőteljes és fennkölt, nyelvezete képekben és archaizmusokban gazdag.

AISZÓPOSZ (Kr.e. VI. század): A hagyomány szerint fríg rabszolga volt. Fabulákat, azaz tanmeséket írt, amelyekben általában állatok jelenítik meg az emberi jellemeket, típusokat. Előadásmódja egyszerű, történetei csattanósak, moráljuk szérenységre, mértékletességre és toleranciára int.

ARISZTOTELÉSZ (Kr.e. 384-322): Az antikvitás kimagasló filozófusa és /természet/tudósa. Az Akadémián Platón tanítványa volt, majd megalapította saját iskoláját, a Lúkeiont, amely minden mai tudományegyetem és akadémia előképeinek tekinthető. Legnevezetesebb tanítványa a világhódító Nagy Sándor. Arisztotelész teremtette meg a logika és a biológia tudományát, ugyanakkor maradandót alkotott az etika, az esztétika és a társadalomelmélet terén is. Minden idők legegységesebb elméje.

BIASZ (Kr.e. VI. század): Görög államférfi. A hagyomány számos bölcs mondást kapcsol a nevéhez, ami alapján a hét bölcs között tartják számon.

DÉMOKRITOSZ (Kr.e. 460-370): Abderai természetbölcse. Nevéhez elsősorban az atomelmélet kidolgozása fűződik, amely szerint minden örökké létező és önmozgási képességgel bíró atomokból, azaz – miként a szó etimológiája is mutatja – oszthatatlan részecskékből áll. Az antik hagyomány „nevető bölcs”-nek nevezi.

EURIPIDÉSZ (Kr.e. 480-406): Athéni tragédiáíró. A görög tragikusok közül tőle maradt az utókorra a legtöbb darab, összesen tizenkilenc. Művei mély filozófiai mondanivalót hordoznak, ő maga is személyes kapcsolatban állott a kor néhány bölcseleijével, így pl. Prótagorasszal és Szókratésszal. Számos darabjának középpontjában a mesterien ábrázolt, pusztító erejű női szenvedély áll.

GALENOSZ (Kr.u. 129-199): Orvos és bölcsele. Munkássága az antik orvostudomány csúcsa. Tudományos műveinek száma kb. háromszáz. Ezek közül jó néhány csak latin vagy arab fordításban maradt ránk. Írt az orvosi filozófiáról és etikáról, anatómiáról, kórtanról és dietetikáról, valamint kommentálta Hippokratész és Platón műveit.

HÉLIODÓROSZ (Kr.u. III. század): Az ókori regényirodalom utolsó jelentősebb darabjának, az Aetiohiopikának a szerzője. Ezen mű tíz könyvében az etióp királynak, Kharikleának és szerelmesének, Theagenesnek kalandos történetét meséli el. Az antik regény számos sztereotíp motívuma fellelhető e műben, így pl. álomfejtés és jóslás, emberrablás és kalandos kiszabadítás, fantasztikus megmenekülések és sohasem volt tájak leírásai.

HÉRAKLEITOSZ (Kr.e. 530-470): Görög természetfilozófus. Mintegy 130 töredék maradt ránk „A természetről” írott munkájából. Ősanyagnak a tüzet vélte, amelyből a világfolyamat állandó körforgása során minden keletkezik. Már az antikvitásban is számos helyen „homályos bölcselő”-ként emlegetik.

HÉSZIODOSZ (Kr.e. VII. század): Jelentős költő, akinek két műve maradt ránk: az „Istenek születése” valamint a „Munkák és napok”. Az előbbi, mintegy ezer soros költemény az isteni világrend keletkezését és az istenek származását taglalja, az utóbbi tanköltemény a földműveléshez és a bölcs életvitelhez tartalmaz praktikus tanácsokat, valamint ebben található a világ korszakainak már az antik költőkre is nagy hatással bíró leírása.

HIPPOKRATÉSZ (Kr.e. V. század): A görög orvostudomány megteremtője. Személye mondai homályba vész, ám okkal feltételezhető, hogy ő volt az első, aki az orvoslást függetlenítette a vallástól, és az emberi életfolyamatokat pusztán természettudományos alapokon kívánta magyarázni. A neve alatt fennmaradt „Hippokratészi gyűjtemény” számos darabja biztosan nem tőle származik. Hatására jellemző, hogy az orvosok ma is ún. hippokratészi esküt tesznek arra, hogy hivatásukat lelkiismeretesen és pontosan fogják ellátni.

HOMÉROSZ (feltehetően Kr. e. VIII. század): Alakja a legendák homályába vész, ám az ő neve alatt maradt az utókorra a két legjelentősebb görög eposz, az Iliász és az Odüsszeia. Ezen művek eredetiségét és szerkezetük egységes voltát illetően merült fel a máig megválaszolatlan /és feltehetően megválaszolhatatlan/ ún. homéroszi kérdés. Az Iliász a trójai háborút, az Odüsszeia pedig Odüsszeusz bolyongását írja le. Homérosz az első poéta a görög irodalomban, ezért gyakorta egyszerűen mint „a költő”-t emlegetik.

KHILÓN (Kr.e. VI. század): Spártai államférfi, 556/55-ben ephoros, és állítólag több alkotmányjogi reform kezdeményezője volt. Spártában mint hērōszt tisztelték, Platon óta a hét görög bölcs közé sorolják.

KLEOBULOSZ (Kr.e. 600 körül): Rhodoszi türannosz, a hét görög bölcs egyike. A hagyomány szerint tőle származik néhány bölcs mondás, a Midasz síremlékére vésett epigramma és egy enigmagyűjtemény.

LONGOSZ (Kr. u. II. század): Regényíró. „Daphnis és Khloé” című művében a két címszereplő szerelmének kalandos történetét írja le. Miként az antik regény általában, számos idilli leírást és fantasztikus eseményt tartalmaz. Stílusa a keresetlenség benyomását keltvén is igen választékos.

MARCUS AURELIUS (született Kr. u. 121, uralkodott 161-180): Filozófus, római császár. Görög nyelven írott elmélkedéseinek tizenkét könyvében megállapodott és letisztult sztoikus világnézetéről tesz tanúságot. Arra törekszik, hogy életvitelét a világrénddel összhangba hozza, az emberi dolgokat pedig, különösképp az emberi hitványságot, egyfajta lemondással és közönnyel szemlélje.

PERIANDROSZ (Kr.e. 668-584): Korinthosz türannosza, a hét görög bölcs egyike.

PITAKOSZ (Kr.e. 600 körül): Görög államférfi. Lesbosz szigetét tíz éven át egyeduralgolóként kormányozta, a hét bölcs egyikeként tartják számon.

PLATÓN (Kr.e. 427-347): Az antikvitás egyik legjelentősebb filozófusa. Műveiben kezdetben mestere, Szókratész gondolatait adta vissza, majd a későbbiekben saját, önálló nézeteit fejtette ki mindvégig megtartván az ún. szókratészi dialógus formáját. Nevéhez fűződik az ún. ideatan megalkotása. Tevékenysége kiemelkedő az etika és a társadalomfilozófia terén is. Az általa alapított athéni Akadémia Kr. u. 529-ig működött.

PLUTARKHOSZ (Kr. u. 46-126): Történetíró és filozófus. „Párhuzamos életrajzok” című érdekes és a történettudomány számára igen értékes művében jeles görög és római személyiségeket állított párba, és hasonlított össze (pl. Nagy Sándor és Caesar, Démostenész és Cicero). Igen jelentősek „Moralia” címen összegyűjtött etikai tárgyú írásai is.

SZOLÓN (Kr.e. VII-VI. század): Athéni államférfi és költő. Számos törvény és gazdasági reform fűződik a nevéhez. Költőként elsősorban államférfiúi munkásságának igazolását kívánta adni. A hagyomány jó néhány elmés gondolatot tulajdonít neki. A hét bölcs között tartják számon.

SZOPHOKLÉSZ (Kr. e. 496-406): Kiemelkedő antik drámaíró. Előkelő athéni család sarjaként számos közhivatalt is betöltött hosszú pályája során. Számos tragédiát írt (kb. 130-at), azonban csak nyolc maradt ránk. Benne testesült meg az utókor által elért vágyott görög harmónia. Az ő művei alapján alkotta meg Arisztotelész a hely-idő-tér ún. hármasszabályát.

THALÉSZ (Kr. e. VII-VI. század): Milétoszi bölcselő. Többen az ő nevéhez kapcsolják a tulajdonképpeni filozófia megteremtését. A víz szerint azon őselem (arkhé), amelyből minden keletkezett, és amelyből eredően a világ különféle természeti jelenségeit egymással kapcsolatba hozta. A hét görög bölcs egyike.

THUKÜDIDÉSZ (Kr.e. 460-395): Az oknyomozó történetírás atyja. A peloponnészoszi háborúk (431-404) történetét írta meg 410-ig. Munkájában a tudományos objektivitást és precizitást tartotta legfőbb vezérelvének. Az események sorát teljességgel függetlenítette az isteni beavatkozásban való hiedelmektől. Stílusa igen egyedi, határozott és tömör.

XENOPHÓN (Kr. e. 430-355): Történetíró. Ifjúként Szókratész tanítványa volt. Mesterére vonatkozó emlékei később monográfikus formában meg is írta. Számos tárgyról írt még, így pl. a spártai állam történetéről és berendezkedéséről, a görög történelemről (Hellénika), a „Kürosz neveltetése”-ben pedig az ideális uralkodó képét kívánta megrajzolni.